ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಲಿಕೆ

ಶೋಭಿತಾ ರಾಜ್‌ಗೋಪಾಲ್ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಾ ಗುಪ್ತಾ

ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಂಡಿರದಂತಹ ಕೋವಿಡ್-19 ಪಿಡುಗು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜನಜೀವನದ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಈ ಪಿಡುಗಿನ ಪರಿಣಾಮವು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವಲಯಗಳನ್ನು ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಕಾಡಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿರುವ ಕಾರಣ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಅದರಲ್ಲೂ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಭಾರೀ ಪ್ರಮಾಣದ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಗಳು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಎದುರಾಗಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಜ್ಜಾಗಿದೆ. ಬರವಣಿಗೆ / ವಿಡಿಯೊ / ಶ್ರವಣರೂಪದ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಎಸ್‌ಎಂಎಸ್ ಸಂದೇಶ, ವಾಟ್ಸ್ಯಾಪ್, ರೇಡಿಯೊ ಮತ್ತು ಟಿವಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಮೂಲಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಆಧಾರಿತ ದೂರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಕಾಶಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ರಾಜಸ್ಥಾನ ಸರ್ಕಾರವು 'ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ ವೇದಿಕೆ' (Social Media Interface for Learning Engagement (SMILE) ಎಂಬ, ವಾಟ್ಸ್ಯಾಪ್ ರೂಪದ ಇ-ಕಲಿಕಾ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು 2020ರ ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿತು. ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೂ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕೋರ್ಸ್ ಒದಗಿಸುವುದು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಸ್ಮೈಲ್/SMILE ಮೂಲಕ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಬೋಧನೆ-ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜಸ್ಥಾನದ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಇದನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯ ಶಾಲಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಆಗಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಯವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಮಕ್ಕಳು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ರೂಪಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಅವಕಾಶವುಳ್ಳ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆ ಮುಂದುವರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಕೇಳಿಬಂದ ವಾದ.

ಪರಿಮಿತಿ

ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ರಾಜಸ್ಥಾನವು ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯ. ಸಶಕ್ತ ಕ್ರಿಯಾ ಗುಂಪು (Empowered Action Group (EAG)) ಅಡಿ ಬರುವ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ-ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ಅಂಶಗಳಿರುವ ಎಂಟು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ಥಾನವೂ ಒಂದು. ಶಿಕ್ಷಣ ವಲಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿದ್ದರೂ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ, ನೀತಿ ಮತ್ತು ಅಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ರಾಜಸ್ಥಾನ ಸರ್ಕಾರವು ಬೋರ್ಡ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮುಂದೂಡಿದೆಯಲ್ಲದೆ, 10ನೇ ಮತ್ತು 12ನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮುಂದಿನ ತರಗತಿಗೆ ಬಡ್ತಿ ನೀಡಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19 ಪಿಡುಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯು ಅಬಾಧಿತವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸು-ವಂತಾಗಲು 2020ರ ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಿಂದ ಜೂನ್‌ನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸಲು ಮೂರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಸೋಷಿಯಲ್ ಮೀಡಿಯಾ ಇಂಟರ್‌ಫೇಸ್ ಫಾರ್ ಲರ್ನಿಂಗ್ ಎಂಗೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ (Social Media Interface for Learning Engagement -SMILE) ಎಂಬ ವಾಟ್ಸ್ಯಾಪ್ ರೂಪದ ಇ-ಕಲಿಕಾ ವೇದಿಕೆ, ಎರಡನೆಯದು ಹವಾ ಮಹಲ್ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಾವಾಣಿ ಎಂಬ ರೇಡಿಯೊ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕಾ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷಾ ದರ್ಶನ್ ಎಂಬ, ಯುನಿಸೆಫ್ ಮತ್ತು ಎಕೊವೇಶನ್ (Ekcovation) ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ದೂರದರ್ಶನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಧಾರಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲಿಕಾ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಸ್ಮೈಲ್ (SMILE) ಮೂಲಕ ಕ್ಷೇತ್ರಾನುಭವ

ರಾಜಸ್ಥಾನದ 10 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 50 ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ 60 ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೊತೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಕೋವಿಡ್-19 ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮತ್ತು ದೂರವಾಣಿ ಮೂಲಕವೇ ಈ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾಯಿತು.

(ಸ್ಮೈಲ್) 'ಎಸ್.ಎಂ.ಐ.ಎಲ್.ಇ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 'ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ (SamSA)ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವಿಡಿಯೊ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಸ್ಮೈಲ್ / ಎಸ್.ಎಂ.ಐ.ಎಲ್.ಇ ಕಾರ್ಯ-ಕ್ರಮವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿರುವ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ರಾಜಸ್ಥಾನ ರಾಜ್ಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು (Rajasthan State Institute of Educational Research and Training -(RSCERT) ಸ್ಮೈಲ್‌ಗೆ (ಎಸ್.ಎಂ.ಐ.ಎಲ್.ಇ.) ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಇ-ಪಠ್ಯಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಬರುತ್ತವೆ: ಎನ್‌ಸಿಇಆರ್‌ಟಿ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ಇ-ಪಾಠಶಾಲಾ, ದೀಕ್ಷಾ (DIKSHA) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಇತರ ಮುಕ್ತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು. ವಿಷಯವಾರು ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೂಡಾ ವಾಟ್ಸ್ಯಾಪ್ ಗುಂಪಿಗೆ ಪಿಡಿಎಫ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ

ಆನ್‌ಲೈನ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಎಂದರೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೊಂಡಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕ್ಷೇತ್ರಾನುಭವ ಮತ್ತು ಸ್ಪಂದನೆಗಳ (ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ) ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಬಹುತೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು / ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

'ಸ್ಮೈಲ್'ನ (SMILE) ಅಳವಡಿಕೆಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು

- ಇ-ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಿಂದ ವಾಟ್ಸ್ಯಾಪ್ ಮೂಲಕ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ; ನಂತರ ಅದನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ (ಸಿಡಿಇಒ) ಗ್ರೂಪ್‌ಗೆ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಬ್ಲಾಕ್ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ ಗ್ರೂಪ್ (ಸಿಬಿಇಒ), ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ (ಪಿಇಇಒ) ಗ್ರೂಪ್ ಅಥವಾ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ (ಎಫ್‌ಟಿಬಿ) ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಗ್ರೂಪ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಎಲ್ಲಾ ಪಿಇಇಒಗಳು ವಾಟ್ಸ್ಯಾಪ್ ಗ್ರೂಪ್‌ನ ಅಡ್ಮಿನ್‌ಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಎರಡು ವಾಟ್ಸ್ಯಾಪ್ ಗ್ರೂಪ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ– ಒಂದು ಶಿಕ್ಷಕರದ್ದು, ಮತ್ತೊಂದು ಪೋಷಕರದ್ದು.
- ಆನ್‌ಲೈನ್ ಬೋಧನೆಯು ವಿಡಿಯೊಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪಾಠಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಸ್ತು/ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಗ್ಗೆ 8 ಗಂಟೆಗೆ ಸಿಡಿಇಒ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅದು ಬ್ಲಾಕ್ ಮಟ್ಟದ ಸಿಬಿಇಒ ಗ್ರೂಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶೆಡ್ಯೂಲ್‌ಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲವೇ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.
- ಪಿಇಇಒ ಮಾತ್ರ ಈ ಗ್ರೂಪ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಟೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಬಹುದು. ವಾಟ್ಸ್ಯಾಪ್ ಗ್ರೂಪ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ವಿಷಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆತ/ಆಕೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಸಿಬಿಇಒ ಅವರು ಟ್ರ್ಯಾಕರ್ ಶೀಟ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
- ಗೂಗಲ್ ಶೀಟ್ ಅನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತುಂಬುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಿಬಿಇಒ ಅವರದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಕೂಡಾ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಕಂಟೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.
- ಕಂಟೆಂಟ್ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಆರ್‌ಎಸ್‌ಸಿಇಆರ್‌ಟಿ (RSCERT) ನೋಡಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಎಲ್ಲಾ ಡಿಐಇಟಿಗಳು (DIET) ಇ-ಕಂಟೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಲು ಸಹಕಾರ ನೀಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಶೇಕಡಾ 40ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರವೇಶಾತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರಯತ್ನದ ಮೂಲಕ ತಲುಪುವುದು ಇಲಾಖೆಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

(2020ರ ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಪಿಡಿ (SamSa) ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವಿಡಿಯೊ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಸಭೆಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಅಂಶಗಳು).

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೊತೆಗಿನ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು ಬಂದ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಬದಲಾವಣೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೋಚಿಂಗ್ ತರಗತಿ ಅಥವಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಲೂ ಸಹ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೇಳುವಂತೆ, ಹೊರಗೆ ಓಡಾಡಲು ನಿರ್ಬಂಧವಿರುವ ಕಾರಣ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಗುಂಪಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಆಟವಾಡಲೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಸರವಿದೆ.

ಅವರ ತರಗತಿ ಶಿಕ್ಷಕರು (ಕ್ಲಾಸ್ ಟೀಚರ್) ತಮ್ಮ ಹೆತ್ತವರಿಗೆ (ಬಹುತೇಕ ತಂದೆಯಂದಿರಿಗೆ) ದೂರವಾಣಿ ಕರೆ ಮಾಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸ್ಮೈಲ್ ತರಗತಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಲು ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದೀರಾ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದರೆಂದು ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ನೆನಪಿಸಿದರು. ಆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸ್ಮೈಲ್ ತರಗತಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ತರಗತಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೆತ್ತವರ ಅನುಮತಿ ಕೋರಿ ಅವರ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅದನ್ನು ವಾಟ್ಸ್ಯಾಪ್ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರು ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ದೂರಿದರು. ಕಲಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದು, ಸ್ಮೈಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಳಿ ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್, ಬ್ರಾಡ್‌ಬ್ಯಾಂಡ್ ಜತೆಗೆ ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಸ್ಮೈಲ್‌ನಂತಹ ಕಲಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಕೈಗೆ ಫೋನ್ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗಲಷ್ಟೇ ಅವರು ಪಾಠಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗತ್ತಿತ್ತು.

'ಪಾಠಗಳು ನನ್ನ ಸಹೋದರನ ಮೊಬೈಲ್‌ಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವನು ಕೆಲಸದಿಂದ ವಾಪಸಾದ ಬಳಿಕವೇ ಪಾಠಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಪ್ರತಿದಿನ ಪಾಠಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಖರೀದಿ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ (12ನೇ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ದೌಸಾ).

ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ / ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ವಾಟ್ಸ್ಯಾಪ್ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ದಿನಾ ಬೆಳಗ್ಗೆ 9 ಗಂಟೆಗೆ ಪಾಠ ಕಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರಗತಿ ಪ್ರಕಾರ ಪಾಠಗಳನ್ನು ವಿಡಿಯೊ / ಆಡಿಯೊ / ಪಿಡಿಎಫ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಟ್ಸ್ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ-ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಎರಡು ದಿನಗಳಿಗೆ ಆಗುವಂತೆ ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೊಸ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಿರದ ಕಾರಣ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೇ ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಕಾರ್ಯಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಟಾಸ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಪಾಠ ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದರೆ ಆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ನಾವು ಯಾವತ್ತೂ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿರದ ಕಾರಣ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮಗೆ ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕಲಿಯುವುದೇ ನಮಗೆ ಸುಲಭ! (ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ)

ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಹುಬಗೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ, ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಗಳು

ಮನೆ ಮಂದಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತವಾಗಿ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಧನಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಲಿಂಗಭೇದ ಕಂಡುಬರುವುದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗುತ್ತದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯರ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಕಲಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರಮಪಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅಲ್ಲದೆ, ತಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ದೂರವಾಣಿ ಕರೆ ಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರ ಹೆತ್ತವರು ದೀರ್ಘಾವಧಿವರೆಗೆ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಬಳಸಲು ಅವಕಾಶ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಫೋನ್ ಲಭ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಇಂಟರ್-ನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ 'ಅನವಶ್ಯ' ಮಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ ಸ್ನೇಹಿತರ ಜತೆ ಮಾತನಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದು ಹೆತ್ತವರ ಆತಂಕ.

ಶಿಕ್ಷಕರ ಅಭಿಮತ

ಕೋವಿಡ್-19 ಪಿಡುಗಿನಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶ-ಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲೆ ಪುನಃ ಶುರುವಾದ ಮೇಲೂ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು ಎಂಬುದು ಶಿಕ್ಷಕರ ಭಯ. ಅಲ್ಲದೆ, ಎಷ್ಟೋ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಊರುಗಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿರುವ ಕಾರಣ ಶಾಲೆ ಶುರುವಾದ ಬಳಿಕ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಶಿಕ್ಷಕರು ಆತಂಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ಮೈಲ್‌ನ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತ-ರಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸುವುದು ಅಂದರೆ 'ಪಢಾಯೀ ಕೆ ಪ್ರತಿ ರುಜಾನೆ ರಹೇ' (ಅಧ್ಯಯನದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿ) ಎಂದು ಶಿಕ್ಷಕರ ವರದಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರಕಾರ, ಸ್ಮೈಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಲಿಕೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತಲ್ಲದೆ, ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮ-ಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಆನ್‌ಲೈನ್ ಅವಕಾಶವು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಲಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರು, ತಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಲು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸ್ಮೈಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ನಡೆಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ ಎಂದರು. ಡಿಜಿಟಲ್ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಸಂಪರ್ಕಗಳ ಅಲಭ್ಯತೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕಲಿಕೆಯು ಭಾಗಶಃ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಕೋವಿಡ್–19 ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ತಂದೆತಾಯಂದಿರಿಗೆ ನಿತ್ಯಜೀವನವೇ ದುಸ್ತರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಈ ಶಿಕ್ಷಕರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗಿರುವಾಗ, ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್ ಹಾಗು ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದುವುದು ಅವರಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಎಂಬುದು ಅವರ ವಾದ. ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಮೈಲ್ ಆರಂಭಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಇಲಾಖೆ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಶಿಕ್ಷಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪಂಗಡದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆ. ಪೋಷಕರಿಗೆ ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್ ಖರೀದಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಸಂಪರ್ಕದ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ (ಶಿಕ್ಷಕ ಬರಣ್).

ಶಿಕ್ಷಕರು ಅಂದಾಜಿಸುವ ಪ್ರಕಾರ (ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶ ಎರಡರಲ್ಲೂ) ಶಾಲೆಗೆ ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪೈಕಿ ಶೇ.25ರಿಂದ ಶೇ.50ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಸ್ಮೈಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಹೆತ್ತವರ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳೇ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ವತಯಾರಿ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಶಿಕ್ಷಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಜಿಲ್ಲೆ/ಬ್ಲಾಕ್ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಬರುವ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ ಪಾಲಿಸಿದ್ದಾರಷ್ಟೇ. ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಕೊರತೆಯೇ ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಎಷ್ಟೋ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ದೂರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಬೇಕು ಎಂದೇ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ, ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು.

ಅಲ್ಲದೆ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರತಿದಿನ ತಲಾ ಐದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ನಮೂನೆಯ ಗೂಗಲ್ ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದರಲ್ಲಿ ದೂರವಾಣಿ ಕರೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಂಡು, ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಇ–ಪಠ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಈ ಎರಡೂ ಕೆಲಸಗಳು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಶಿಕ್ಷಕರ ಈ ಗೂಗಲ್ ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಶಿಕ್ಷಣವು ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿದ್ದು, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಮುಕ್ತಾಯ

ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವವು ಸ್ಮೈಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ವಿರಳವಾಗಿ ತಲುಪಿದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಈ ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂತರವು ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಲಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಹೆತ್ತವರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಊಹೆಯೇ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕವಾದುದು.

ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭದ ಹಿಂದಿನ ಉದ್ದೇಶ ಕಲಿಕೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಯೇ ಆಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ ಪಠ್ಯ / ಪಾಠಗಳನ್ನು ವಾಟ್ಸ್ಯಾಪ್ ಮೂಲಕ ಕಳುಹಿಸುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಆಗಿ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಥವಾ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವಂತೆ, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಲವು ಬಗೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಸುಲಭದ ಮಾತಲ್ಲ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸವಾಲುಗಳು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿರುವ ಒಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಮಕ್ಕಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳ್ಳವರು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ತಾವು ಅವಕಾಶ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆಯೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲೆ ಬಿಡಲೇಬೇಕಾದ ಒತ್ತಡ ಎದುರಾಗಬಹುದು. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಯೋಜಕರು (ಚಿಂತಕರು) ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಕಾರರು ಇಂತಹ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂಘಟಿತ, ದಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು
ಲೇಖಕರು ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಲು ನೆರವಾದ ಸೊಮೊತಿ ಲಾಲ್, ಸುನಿಲ್ ಶೇಖರ್, ಉಷಾ ಮತ್ತು ಭನ್ವರ್ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶೋಭಿತಾ ರಾಜಗೋಪಾಲ್, ಅವರು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಜೈಪುರದಲ್ಲಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮೂರು ದಶಕಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಂಶೋಧನೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಲಹಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅವರು, ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಆಫ್ ಸಸ್ಸೆಕ್ಸ್‌ನ CORTH ಆರಂಭಿಸಿರುವ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಆಫ್ ರಿಸರ್ಚರ್ಸ್ ಸಹಯೋಗದ 'ಬ್ಲಡ್ ನರೇಟಿವ್ಸ್' ಎಂಬ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವರು, 'Open and Distance Learning in Secondary School Education in India, Routledge, 2019' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಹ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು, hobhiraj@hotmail.com ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.

ಮುಕ್ತಾ ಗುಪ್ತಾ ಅವರು 20 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಭಾರತ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ಬೋಧಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆರು ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಅರೆಕಾಲಿಕ ಸಂಶೋಧಕಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲಾಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಸ್ಥಾನ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಅಧ್ಯಾಪಿಕಾ ಮಂಚ್ ಮತ್ತು ಮೀನಾ ಮಂಚ್ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಯುನಿಸೆಫ್ ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ದೂಸ್ರಾದಶಕ್, ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಸ್ಟಡೀಸ್ ಜೈಪುರ ಮತ್ತು ಸಂಧಾನ್ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು mukta.gupta66@gmail.com ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.

ಅನುವಾದ: **ಜನಾರ್ಧನ್ ಚನ್ನಗಿರಿ** । ಪರಿಶೀಲನೆ: **ಜೈಕುಮಾರ್ ಮರಿಯಪ್ಪ**